

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemam velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld 40 kr.

V administraciji prejemam velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.

Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserte) vsprejema upravnništvo in ekspedijer v „Katoli. Tiskarni“ Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izveniši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Vredništva telefon-števil. 74.

Štev. 102.

V Ljubljani, v petek 6. maja 1898.

Letnik XXVI.

Državni zbor.

Dunaj, 5. maja.

Jezikovna debata.

Vse se vrti v kolobarjih velikanskega labirinta, iz katerega stranke, klubi, voditelji ne najdejo izhoda. Vlada sama je spustila iz rok nit, ob kateri so doslej hodile po razkrižjih potov avstrijske vlade v desetletnih narodnih bojih. Grof Thun se je v svoji zadnji izjavi takorekoč odrekel pravici, narodne razmere po potrebi in v posameznih slučajih vrejevati z naredbami. Priporočal je zakonite, vsaj za bližnjo bodočnost stalne določbe. Toda kdo naj jih ustvari, ko je med nemškimi in slovanskimi strankami tolik propad! Na jedni strani zahteve nemške hegemonije, na drugi naravno in državno pravo popolne narodne enakopravnosti, katero vedno odločneje naglašajo in zahtevajo slovanski narodi v Avstriji. Že zadnji dogodki, vladni poskusi z raznimi naredbami kažejo, da vlade nimajo ali pravega poguma ali ne razuma za ugodno rešitev narodnostnega in jezikovnega vprašanja. Bili so časi, ko so vlade vodile državni zbor, a sedaj vlada sama pričakuje od te zbornice inicijative in sporazumljenja v tem velikem prepornem vprašanju. Vlade si pomagajo vedno s frazo popolne politične, državljanske in narodne enakopravnosti, ki je izražena v ustavi. Da, to so lepe besede, a le slepilo za one, za katere so ustavne pravice le na papirju. Ako vlada noče pred svetom dokazati popolne nezmožnosti sedanjega parlamenta za vsako resno delo, ako hoče varovati potrebno svojo avtoriteto, potem je njena sveta dolžnost, da se otrese vseh pomislekov ter z močno roko naredi red v parlamentu, red v državi, držeč se vsepovsod načel vsestranske pravičnosti in naklonjenosti v svrhu zdravega raz-

voja avstrijskih narodov v gospodarskem, narodnem in političnem oziru.

Toda jezikovna debata dokazuje, da so Nemci v veliki večini še vedno stari centralisti in germanizatorji. Če tudi ne nastopajo s toliko brezozirnostjo in silo, če tudi imajo na jeziku spravo z nemškimi narodi, vendar še vedno težé po samooblasti in nekdanjih egiptovskih loncih.

To so včeraj pokazali med govorom dr. Gregorčeca, kateremu so pritrdjevali, ko je g. poslanec v svoji dobrosrčnosti Nemcem prepuščal preveč prednosti in privilegijev. Da, istina je, da imajo Nemci po svoji zgodovini in dejanskim razmeram naravno prednost pred drugimi posameznimi narodi v Avstriji. Toda tega dejstva mi ne smemo odobravati, najmanj pa pravičnosti pričakovati od katere-koli nemške liberalne stranke, ako dobi krmilo v roke. Pomisliti moramo vedno in vedno, da je zistem osnovan po germanizatorskem načrtu in da stroj birokratizma dela v istem smislu, četudi stoje ob stroju novi vodje.

To stališče je danes jasno in zgovorno označil in obširno tolmačil med glasnim odobravanjem nemške levice nemško-liberalni poslanec mesta Brna, dež. sodišča svetnik d' Elvert. Ta naravnost zahteva, da vlada precej prekliče jezikovni naredbi ter ustvari prejšnje stanje, ko so imeli Nemci navzlic svoji manjšini neomejeno oblastvo v rokah. Zgovorni mož javno in odkrito obžaluje, da so Nemci l. 1867 v ustavi načelno priznali enakopravnost in da si niso zavarovali na vse strani svoje hegemonije. Avstrija je in ostane nemška, trdi ponemčeni Francoz, ali je ni, kajti nemški narod bode kot jeden mož stal v boju za svoje prvenstvo.

S takimi možmi je pravična sprava nemo-goča.

Poslanec Jaworski nato v imenu poljskega kluba kratko izjavi, da Poljaki sicer ustrajajo pri svojem zgodovinskem načelu deželne avtonomije, ki ne priznava državnemu zboru kompetence v jezikovnem vprašanju, vendar pa hočejo glasovati za jezikovni odsek, da tako omogočijo parlamentarno delo.

Za njim predava francoski Nemeč Fournier malemu številu poslušalcev o zatiranju Nemcev v Avstriji, česar zlikani profesor skoraj gotovo sam ne veruje.

Bar. Schwegel prečita jako umetno ostruženo izjavo v imenu ustavovernega veleposestva, kateri naglašja, da hočejo državni jezikovni zakon, kateri daj prednost nemškemu jeziku, male drobtine nemškemu narodu. Da pa se omogoči jezikovni odsek, naj vlada razveljavi jezikovni naredbi, kateri škodijo nemškemu narodu ter ga prikrajšujejo v dosedanjih predpravicah. Vlada pa naj odseku predloži tudi potrebno gradivo, naznani svoje načrte in namene. To je vlada dolžna sama sebi, da prične inicijativo ter varuje državno upravo.

To je staro, znano, ustavoverno, nemško centralistično stališče, katero pa je zgodovina zadnjih let omajala do temelja, na Ogerskem že naravnost pritirala do skrajnosti.

Nemški nacionalec Iro je danes iznova razvil svoj pruski program. Preti je z razpadom Avstrije, ako Nemci ne dobé in ne vzdrže hegemonije. Govor tega Schönererjevega trabanta je celo zmernejšim Nemcem presedal in ob koncu so govorniku čestitali le ožji njegovi tovarishi.

Danes se je oglasil v imenu Italijanov tudi d' Angeli, ki je prečital kratko izjavo, da Italijani ne priznajo nemškega državnega jezika, da pa hočejo glasovati za jezikovni zakon, v kate-

LISTEK.

O čebelnjaku.

Spisal Ivan Grádar.

I.

Svetlo nedeljsko solnce je posijalo skozi okno, trepetalo po pobeljenih stenah preko kričečih slik v zrezlanih okvirjih ter poslalo naposled tenek žarek na tolsti obraz Blokarjev. In Blokar je leno privzdignil težke trepalnice, zazehal z zaspanim vzdihom in se obrnil v zid.

Vso dolgo noč so ga mučile neumne sanje. Zdelo se mu je, da sedi prav na vrhu vaškega zvonika ter se krčevito oklepa zlatega jabolka in išče z nogami trdnih tal. Spodaj pa stoji penzijo-nirani učitelj Mrva, ozira se kvišku in kliče z zategnjenim glasom:

»Oj, Blokar... gospod župan! Obrnite svojo glavo malo v stran, da ne bodo kapale na moj obraz vroče kaplje z Vašega čela!...«

In celo v sladke jutranje polusanje prišle so se tiho in polagoma različne neprijetne slike. Človek pozna veliko trenutkov v svojem življenju, ki bi jih rad za večno iztrgal iz albuma svojih spominov; a kadar se mu zdi, da jih je srečno odstranil, vrnejo se nenadoma devetkrat jasnejši

in glasnejši... In to najraje v tistih tihih urah, kadar se ziblje telo v omamljivi lenobi in mehki zadovoljnosti, čela se dotakne mrzla roka in zoperno čustvo zatrepeče po udih...

Blokar je vstal skrajno slabe volje. Napraviti se je hotel hitro, pri tem pa je premenil hlačnice in odtrgal dvoje gumb od telovnika; v razljučenosti je zgrabil kozarec na mizi ter ga vrgel ob tla. A kozarec se ni hotel razbiti in Blokar ga je sunil z noge, da se je zatrkljal pod posteljo.

»Kakšno dolgočasno solnce je to!... Kaj vraga, da ni nikoli zagrinjala na oknu!... Tu leži človek, kakor na polju!«

Ni mu prišlo na misel, da je žena že davno pripravila dvoje lepih, rdečih zastorov, on pa jih ni hotel imeti. Čemu je tega treba tu gori v nadstropju? Človek vsaj vé, kedaj zasije solnce!...

Odprl je vrata in zakričal na stopnjice:

»Kje je Gramoz? Naj pride Gramoz! Ali bom hodil s temi ščetinami v cerkev?«

Po veži je pritekel droben, suh možiček, krojač Gramoz in ob jednem vaški brivec; za njim pa je nosila dekla belo skledo in vrč vode.

»Bova pa takoj pričela, gospod župan... Lahko delo; v desetih minutah bo vse pri kraju...«

»Zakaj prihajate tako pozno? Jaz sem Vam rekel...«

»Pol ure prezgodaj, gospod župan! Pol ure prezgodaj! Zdaj je ravno polu sedmih...«

Drobni, nagubani obrazek Gramozov se je svetil v najnedolžnejši dobrodušnosti.

»Takrat pridite, kadar Vam rečem... Oho, oho! Kdo je tam? O ti lump, ti falot!«

Naslonil se je skozi okno in kričal na cesto. Pod županovo jablano je stal otrok z velikim jabolkom v roki.

»Saj ga nisem odklatil; na tleh je ležal...«

»Na tleh ali na veji, to je vse jedno! Ti si kradel... Hej, Mrva, Mrva! Stresite onega fantalina za ušesa, da bo pomnil, kedaj je kradel. Stresite ga dobro, naštejte mu jih!«

Mrva pa je šel mirno svojo pot.

»Čemu bi ga stresal zaradi jednega jabolka; saj jih imate veliko... Pa si najemite koga, da bo pobiral vsacega sproti, kolikor jih pade na cesto...«

Župan je molčal in sedel na stol. Na čelu pa mu je izstopila debela, temna žila.

»Začnite!«

Gramoz si ni upal spregovoriti besedice in svetli nož je drsal varno in oprezno po raskavih licah.

(Dalje sledi.)

rem zahtevajo iste predprave, kakoršne imajo Nemci v obče.

Tirolski poslanec dr. Schöpfer razvija svoje stališče nasproti kat. ljudski stranki, iz katere je izstopil, da varuje, kakor zatrjuje, svoje narodno stališče. Govornik raztolmači narodno načelo, kateremu se ne more ugovarjati. Toda dobri mož naj bi se oziral na dejanske razmere in se bolje poučil o čeških in slovenskih razmerah, katere bore malo pozna, ako trdi, da sta jezikovni naredbi velika krivica za nemški narod. Povedal je marsikaj resničnega, osobito ko je Nemcem očital, da so sami krivi, ako nimajo nemških duhovnikov, ker že svoje otroke vzgojujejo v liberalnem duhu.

Zadnji današnji govornik je bil dr. Bulat, ki je v imenu dalmatinskih Hrvatov opisal narodne razmere v Dalmaciji, koder še danes Italijani zahtevajo gospodstvo, dasi šteje njih po mestih raztreseno prebivalstvo komaj 3 odstotke vseh deželanov, ter je zahteval hrvaščino kot izključni nvanji in notranji uradni jezik po vseh instancah.

Prihodnja seja je jutri; nadaljevala se bode jezikovna debata ad infinitum, ker se nobeden vpisanih govornikov noče izbrisati, predsedstvo pa debate kratko pretrgati noče.

V soboto se seje zaradi delegacij pretrgajo, a mnoge stranke žele, da se med delegacijami zopet snide državni zbor, kar se utegne zgoditi drugi teden v petek in soboto. Tedaj se morda, a le morda debata konča in izvoli jezikovni odsek.

Politični pregled.

V Ljubljani, 6. maja.

Poljaki in jezikovno vprašanje. V večerajšnji seji poslanske zbornice je označil načelnik poljskega kluba, vitez Jaworski, stališče klubovo napram jezikovnemu vprašanju. Rekel je, da bodo Poljaki glasovali za izvolitev jezikovnega odseka, akoravno vztrajajo na avtonomističnem stališču, ker žele, da se varujejo vsestranski interesi države ter doseže mir mej avstrijskimi narodnostmi in omogoči redno parlamentarno delo. Poljaki toraj glasujejo za izvolitev odseka, toda s tem pa še ni dosežen glavni smoter jezikovnega vprašanja. Glavno delo se prične še le v jezikovnem odseku in kakor bo ta rešil svojo nalogo, tako bo rešeno tudi narodnostno vprašanje. Ne smemo pa misliti, da bi Poljaki glasovali za kompetenco državnega zbora v jezikovnem vprašanju. Poljaki niso prijatelji centralizma v tem oziru in hočejo narodnostno vprašanje na domačih tleh vrediti tudi v domačem deželnem zastopu. To mnenje zastopajo tudi vsi gališki-poljski listi in pravijo, da poljski klub tudi v odseku še lahko izvaja svoje posledice, ako se bo pokazalo, da se stavijo zahteve, ki prekoračijo meje naše popustljivosti. S poljskim klubom se toraj v odseku ne bo dosti doseglo.

Kvotno vprašanje. Poročali smo že, da je avstrijska kvotna deputacija odgovorila na nuncij ogerske deputacije ter se ozir kvote opirala na točke, ki jih je vpoštevala leta 1896 oger. kvotna deputacija za izračunanje kvote 30,7 procent. Kakor znano, so Mažari izračunali sedaj kvoto 30,5, naša kvotna deputacija na podlagi prejšnjih podatkov pa 36,4. Razložek je toraj okroglo 6 odstotkov. Ako razdelimo to po mešetarski navadi na dva dela, odpade na Mažare kvota 33,5, s katero pa gotovo ne bodo zadovoljni, akoravno ni v nikaki primeri z dobičkom, ki ga ima Oggerska radi tega, ker se je opustil precipuum in uvedlo novo zaračunavanje vžitnine. Take kvote bi toraj tudi mi ne smeli vsprejeti.

Reško mestno zastopstvo zopet razpuščeno. Kakor je bilo po zadnji volitvi župana pričakovati, tako se je zgodilo. Reški guverner je odredil na minulo sredo novo volitev župana, ki se je zopet izvršila proti volji Mažarov. Od 55 oddanih glasov jih je dobil dr. Mayländer 34, 21 pa Milčenič. Izvoljen je bil torej županom zopet dr. Mayländer. Ker je bilo guvernerju še dobro v spominu, kako izjavo je oddal izvoljeni župan, in ker vlada ne mara tako trmoglavega župana v mažarski Reki, je guverner razpustil vnovič reški mestni zastop. To vest je Mažarom sovražno prebivalstvo pozdravilo z velikim naudušenjem. Seveda je vlada strogo pazila na vsak korak tako

skrajno neposlušnega prebivalstva in marsikaterga vtaknila pod ključ. Kaj pač sedaj počne Banffy z Rečani? Najraje bi jih uropal avtonomije, toda to najbrže se ne bo šlo.

Avstro-Ogerska in španjsko-ameriška vojska. Znano je, da so razun naše države in Anglije oddale že vse takozvane nevtralizetne izjave, v katerih se zavezujejo, da hočejo popolno nepristransko opazovati vojno gibanje mej Španijo in Zvezno državo. Zakaj da Anglija ne mara nič slišati o tem, je precej umljivo, ker se vé, da delajo Angleži roko v roki z Amerikanci. Toda nekoliko nejasneje pa je, zakaj naše zunanje ministerstvo molči o tej zadevi. Da se to pojasni, je v ogerski poslanski zbornici posl. Lukats interpeloval skupno vlado z nastopnimi besedami: V ogerskem, kakor tudi v zunanjem časopisju se dosedaj še ni oporekalo vesti, da je vlada zveznih držav izjavila avstro-ogerskemu poslaniku v Washingtonu, da smatra Avstro-Ogersko zvezano s Španijo, ako avstro-ogerska vlada ne objavi nikake nevtralizetne izjave. Z ozirom na to, da so ostale države že zadostile tej svoji nalogi, da je zahteva Zveznih držav v tem oziru opravičena in z ozirom na to, da koristi Oggerske ne dopuščajo, da bi se radi Španije sprijeli z Amerikanci, vprašajo podpisani, ali je vlada voljna takoj objaviti tako izjavo ter jo dostaviti obema vojskujočima se silama in kaj namerava vlada ukreniti v varstvo Ogrov v inozemlju. Radovedni smo, kaj vlada in ali sploh odgovori na to interpelacijo.

Nemški državni zbor zaključil danes zasedanje in z jutrišnjim dnem se prične pravcata volilna borba. V večerajšnji seji je poslanska zbornica rešila še vojaški kazenski zakon, pri katerem se ni vnela nikaka posebna debata, ker so bile vse stranke že preveč utrujene. Konservativna stranka že objavlja volilni oklic v svojem glasilu »Kreuzzeitg.« Oklic je razdeljen v dva glavna dela: politični in gospodarski. V političnem in gospodarskem delu se nahajajo običajne programne točke te stranke. Vse njeno delovanje se ravna po geslu, da se mora država opirati na tri stebre: vero, monarhijo in družino. Pred vsem je treba vzbuditi, okrepiti in vzdržati krščansko življenje. V gospodarskem delu se pa govori o raznih osnovah, ki jih treba izvesti v prosep obrta, trgovine in poljedelstva. Stranka zagotavlja, da se hoče z vsemi silami upirati vsemu, kar bi škodovalo razvoju in prospehu delavskih stanov. Konečno pa se na vsi črti napoveduje boj rudeči socijalni demokraciji, katere brezbožna in državni ter državnemu redu nevarna načela bi morale pobijati vse stranke, ki zastopajo jednega izmed treh delavskih stanov.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 6. maja.

(Slovo milost. knezoškofa dr. Jegliča iz Sarajeva.) Včeraj popoldne, kakor se nam brzojavno sporoča, poslovil se je mil. knezoškof dr. Anton Jeglič v Sarajevem od svojih dragih, iz srca mu vdanih katoličanov in tudi drugovercev. Dolga vrsta voz ga je spremila na kolodvor. Nadškof dr. Stadler, vsa mestna duhovščina in civilni adlati baron Kučera, načelniki raznih uradov, vojaški dostojanstveniki, lep venec gospej, meščani in seveda vsi v Sarajevu bivajoči Slovenci. Vsi so se neradi in ginjeni ločili od knezoškofa, ki je odpotoval na Reko, odkoder se pripelje v Ljubljano. Dan za to sedaj še ni določen.

(Državni zbor.) Pri razpravi o jezikovnih naredbah seveda tudi ni smel molčati gorjanski baron Schwegel. Saj mora vsako priliko pokazati, da je slovenski renegat. Tudi včeraj je vedel govoriti o zatiranem nemštvu, o njegovih prikrasanih pravicah itd., le jednega neče vedeti, da je on sin tiste slovenske narodnosti, ki nima niti stoti del onih pravic, kakor jih ima nemštvo v Avstriji. S studom se mora vsak zavedni Slovenec obračati od slovenskega renegata, ki sedi v državnem zboru zato, da dela propagando za nemštvo, kakor je letos tudi prvo priliko porabil, da je kot častni meščan ljubljanski (!) poslal svojo glasovnico za nemčurske kandidate pri zadnjih ljubljanskih mestnih volitvah. In tak človek je bil zadnja leta odločilen faktor v kranjskem deželnem zboru!

(O ljubljanskih mestnih volitvah) piše »Slov. Gosp.«: Katoliško-narodna stranka se je mnogoštevilno udeležila volitev v kljub temu, da med

kandidati ni bilo nijednega njenega moža. S tem je pokazala svojo lojalnost in strpnost nasproti liberalni stranki in dokazala, da ji ni za osebnosti, kar se ji je tolikokrat očitalo, temveč le za načela, in da ni brezdomovinska, temveč še vedno strogo narodna, kakor je bila vselej. Kakor liberalna stranka glasom pravne pogodbe prav za prav ni bila obvezana odstopiti katoliški stranki kak mandat v mestnem zboru, tako pa tudi katoliška stranka po isti pogodbi ni bila obvezana udeležiti se volitve. A storila je to vendar le, da je pomagala vreči zopet se vzdigajočo nemško moč. Ta korak konservativne stranke je vsekako časten za njo samo. Pokazala je svojo dobro voljo in tudi nekaj požrtvovalnosti — v dejanju! Ako se to zgodi, potem sprava ne bo ostala brez pomena in upati bomo smeli zopet boljših časov. Vsekako pa bo moral mestni zastop upoštevati, da je izvoljen deloma tudi z glasovi katoliško-narodne stranke, in zato, ako bo hotel taktno postopati, ne bo smel prezirati njenih opravičenih teženj in želja, katere so pač dovolj znane. Sramotna vez med Slovenci in Nemci je torej odločno pretrgana in obe slovenski stranki sta se pokazali zopet složni pri narodnem delu. Dal Bog, da bi se naše javne politične razmere razvijale v tem toku naprej!

(Majnkov izlet na Rožnik) ima jutri, dne 7. t. m. II. mestna deška šola. Odhod ob šestih zjutraj, ob sedmih bo sveta maša, potem prosta zabava in ob 11. uri pa odhod. Stariši otrok in prijatelji šolske mladine dobrodošli!

(Iz Mengša) 5. maja. Vendar enkrat! Včeraj smo volili župana. Jednoglasno je bil izvoljen g. Franc Orel, načelnik posojilnice, svetovalci gg. Jožef Funtek, Anton Stare, Franc Vrhovnik. — Drugih posebnosti ni bilo, kakor da je g. Janez Vidali poslal k volitvi občinskega slugo s pismeno prepovedjo na g. okrajnega komisarja, da se volitev ne sme vršiti, in da je nekaterim odbornikom pred volitvijo trdil: »Danes ga ne bote še volili« itd. Pa smo ga vendar! Ves Mengeš, razven nekaterih čukov, je bil vesel, da prevzame po dolgem cincanju in guganju pošten mož občinske vaje v roko; mož, kateremu ne bode občina molzna krava, kakor nas uči žalostna preteklost. Obnašanje Vidalijevo in naročen telegram iz Kamnika včerajšnji dan so mnogi obsodili na Studenec.

(Veselite na korist krščansko-socialni zastavi) ne bode prihodnje nedelje. Odbor »Zveze« je zanimivo veselico preložil, ker goji upanje, da bode pozneje mogel gostom podati obsirnejši in zanimivejši vspeh, nego bi bilo to sedaj mogoče.

(Nevarno je oboleti) profesor J. Žitek v Mariboru.

(Mariborske Slovenke), piše »Gospodar«, gospe in gospodične, so se jele pridno učiti slovensko zgodovino in slovstvo. Osnova se je v to svrhu poseben tečaj, kamor zahajajo s toliko vnebo in resnobo, da je ginljivo. Bog je živ! Brez narodnega ženstva ni narodne prihodnosti. — Kaj jednacega v izobrazbo in zabavo bi bilo tudi v Ljubljani potrebno, da bi prišlo kaj več po izobraženosti vtrjene narodne zavesti mej naše ženstvo, katero se še vedno le prerado obližuje z blaženo nemščino.

(Doslednost socijalnih demokratov.) Dočim se socijalni demokratje v državnem zboru postavljajo — menda zaradi spremembe v svojem programu — na stališče jezikovne ravnopravnosti, izvajajo to prakso jako slabo v življenju samem. Tržaški socijalni demokratje so kmalo po cerkvenih govorih pri sv. Antonu priredili shod pri sv. Jakobu, na katerem shodu se je govorilo od strani prirediteljev in njihovih opodij v izključno italijanskem jeziku. Opozorjeni po slovenskih sodrugih na ta nedostatek v »internacionalni taktiki« soc. demokracije so odgovorili ironično, da je bil shod prijavljen oblasti samo v italijanskem jeziku, torej se ne sme govoriti tudi slovenski. Kam pes taco moli, so pri ti priliki zopet zapejani Slovenci pač lahko vedeli. Kakor v žgočo ironijo, da so preprečili pri sv. Jakobu slovenske cerkvene propovedi, sklicali so kistem sv. Jakubu svoj socijalistiški shod in nalašč prezirali v govorih slovenski jezik. Izgovor radi prijave na oblast, je zlobna fraza, ker bi bila njihova dolžnost, prigrasiti z ozirom na slovenske sodruge, tudi slovenski. Faktum pa je, da so se pokazali z nova odločne zatiralce slovenske narodnosti in čedaje

bolj odkrite razširjevalce prusko-židovske politike — mej avstrijskimi Slovani. Čas bi torej bil, da se poslednjim na široko odpro oči in da izpoznajo, s k o m imajo opravka!

(Iz Radolice) se nam piše 6. maja. Minulo noč sta bila ukradena monštranca in ciborij v Lescah. Tat je posvečene hostije pustil vse v tabernakelju na korporalu. Lahko si mislimo, kak strah je občutil starček, veleč. duhovni svetnik Hudovernik, ko pred sv. mašo tabernakelj odpre — in vidi, kaj da se je zgodilo. Tat se je moral čez noč skriti v cerkvi ter je zjutraj odšel, ko je cerkvenik dan odzvonil. Odprl je tabernakelj s ključem in zopet zaprl, da ni bilo nič poznati. Cerkvinih pušic se ni dotaknil.

Društva.

(Vabilo) na vrtno veselico, katero priredi Slovensko zidarsko in tesarsko društvo v Ljubljani v nedeljo, dne 8. maja t. l. na Koslerjevem vrtu s prijaznim sodelovanjem slavnega pevskega zbora Viške čitalnice, slavnega tamburaškega kluba »Zvezda« in slavne vojaške godbe c. in kr. pešpolka št. 27 v korist zaklada za strokovni poduk svojih članov. Vspored: a) Godba. b) Tamburanje. c) Petje. Kegljanje na dobitke. Začetek ob 4. uri popoldne. — V slučaju neugodnega vremena vršila se bode veselica prihodnjo nedeljo, dne 14. maja 1898.

(Vabilo.) Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov v Škofji Loki vabi uljudno k veselici, katero napravi v svojem stanovanju dne 8. maja t. l. — Red: 1. Koseski: »Vojaška«, vglasbil B. Ipavec. 2. Jenko: »Sirota«, vglasbil A. Hajdrih. 3. Čevljar. Šaloigra v treh dejanjih. Po laškem izvirniku poslovenil J. Štrukelj. — Začetek ob osmi uri zvečer.

(Vabilo) k papeževi proslavi, ki jo priredi o priliki šestdesetletnice mašništva in dvajsetletnice papeštva sv. očeta Leona XIII. katoliško mladeniško društvo v Kamniku v nedeljo, 8. maja 1898. — Program: 1. Mladini. Zbor, A. Hajdrih. 2. Moj dom. Zbor, A. Nedved. 3. Nagovor. 4. Molitev za slovanski rod. Zbor, Dan. Fajgelj. 5. Jubilejna pesen. Deklamacija, M. Opeka. 6. Papeževa himna. Zbor, J. Škroup. 7. Slavnostni govor. 8. »Ti si skala« . . . Zbor, M. Haller. 9. »Okrožnica sv. očeta o delavskem prašanju«. Igrokaz v dveh dejanjih. 10. Živa podoba: Apoteoza sv. očeta. — Začetek natanko ob petih popoldne. — Vstopnina neudom 40 kr., podpornim udom 20 kr. — V pokritje stroškov za novi oder se društvo priporoča svojim prijateljem in somišljenikom ter se preplačila hvaležno sprejemajo.

Telefonična in brzojavna poročila.

Dunaj, 6. maja. Danes je bil na dnevnem redu nujni predlog za odstranitev carine za žito. Sekcijski načelnik dr. Stibral se je odpeljal v Budapešto, da v tem oziru prične dogovore z ogersko vlado. Avstrijska vlada bi bila za začasno odpravljenje carine za žito, najbrže pa tega Ogri ne dovolijo.

Dunaj, 6. maja. Poslanec Verkauf je zahteval, da se njegov nujni predlog o odstranitvi carine za žito takoj obravnava. Poslanec Schönerer je bil proti temu, češ, da ima ta predlog svoj izvor v pritisku židovskih kapitalistov. Ker se nujni predlog le tedaj obravnava pred drugimi poprej stavljenimi nujnimi predlogi, ako je za to vsa zbornica, odločil je predsednik, da pride predlog pozneje na vrsto, ker mu je Schönerer nasprotoval. — Trgovinski minister Bärnreither je odgovoril na interpelacijo v isti zadevi, da se vlada že resno bavi s tem vprašanjem, ter da so se o tem že pričeli dogovori z ogersko vlado. Antisemiti so predlagali razpravo o ministrovem odgovoru. Predlog je bil skoro soglasno vsprejet, le Schönerer in člani katol. ljudske stranke so bili proti predlogu. Debata se je razvila v živahno antisemitsko razpravo. Antisemitje so vso krivdo za podraženje žita po pravici zvrčali na židovsko-liberalno špekulacijo. Vneli so se tudi prepričani mej antisemiti in socijalnimi demokrati. Poslanec Gregorig je dejal, da treba 3000 borzijanskih židov obešiti, potem bo stvari pomagano.

Dunaj, 6. maja. Mej zasedanjem delegacij državni zbor ne bo preložen. Vendar mej delegacijami ne bo državnozbornskih sej. Danes je zadnja seja. Prihodnjo sejo predsednik naznani pismeno. Govori se, da bo prva prihodnja seja dne 2. junija.

Dunaj, 6. maja. Slovanska krščansko narodna zveza je imenovala kot kandidate v jezikovni odsek poslance: dr. Ferjančič, Šuklje, Perić in Wahnianin. Tudi je klub sklenil glasovati za odstranitev carine za žito.

Dunaj, 6. maja. Odsek za obtožbo Badenijevega ministerstva ima pod predstvom grofa Pallfyja danes svojo sejo.

Dunaj, 6. maja. Poslanec Szponder je izročil predlog, po katerem naj se zboljšajo plače vikarjem in kaplanom.

Dunaj, 6. maja. Včeraj popoldne je došel sem profesor Nansen s soprogo. Na kolodvoru ga je poleg drugih vsprejel tudi župan dr. Lueger z obema podžupanoma. — Danes je vsprejel cesar Nansena v avdijenci in mu podelil veliki križ Franc-Josipovega reda.

Trst, 6. maja. Na dnevnem redu sinočne seje mestnega zbora je bilo tudi poročilo komisije, ki se je pečala z izvolitvijo odbornika Nabergoja. Načelnik komisije pa je izjavil, da o tem še ne more poročati, ker si komisija ni mogla (?) pravočasno nabaviti potrebnega gradiva. Odbornik dr. Spadoni je izjavil, da s to izjavo ni zadovoljen, ter je izražal svojo nejevoljo nad tem, da se mestni zbor toliko peča z Nabergojem, ki je strasten nasprotnik Trsta, in da se namram vladi tako dobrovoljno postopa, akoravno je dokazano, da je odredba namestništva, razsodba ministerstva in odlok najvišjega sodišča sama zlobnost in mržnja namram tržaškemu zastopstvu. Vladni zastopnik je energično ugovarjal Spadonijevim besedam.

Praga, 6. maja. »Narodni Listy« opisujejo sedanji politični položaj ter pojasnjujejo, da se politične razmere kmalu spremenijo, in sicer neugodno za desnico in za Čehce. Tudi vladni listi se vedno bolj prijaznijo z mislijo, da treba odstraniti sedanje jezikovne naredbe. V tem je baje vlado potrdilo postopanje krščanskih socijalistov in članov katol. ljudske stranke. Čas ni več daleč, ko bodo Čehi našli svoje mesto v strogi opoziciji.

Črnovice, 6. maja. V tri milje oddaljenem kraju Laszkovka je navstal požar, ki je vpepelil že nad 30 hiš.

Berolin, 6. maja. V prestolnem govoru, s katerim je cesar Viljem zaključil zasedanje državnega zbora, se konstatuje, da so razmere do vseh velesil najugodnejše. Glede špansko-ameriške vojske se izjavlja, da je dolžnost vlade, popolno nepristransko opazovati razvoj vojske ter varovati le koristi nemških podanikov. Konečno se omenja mirovne akcije glede otoka Kiao-čau, pomnoženja mornarice in drugih socijalnih naprav.

Lyon, 6. maja. Tukajšnji katoliški misijonski postaji je došlo poročilo iz Hongkonga, da so 21. m. m. divjaki v pokrajini Kwangsi napadli in trpinčili misijonarja Bertholetta in več kristijanov.

Vojska mej Španijo in Ameriko.

Tudi danes še nimamo nikakih novih poročil s špansko-ameriškega bojišča. Iz te tišine, ki vlada sedaj na obeh straneh, je sklepati, da se pripravljata obe sili na veliko akcijo, o kateri se pa seveda še ne ve, kje se bode vršila.

O španskem brodogradu se sedaj z neke strani poroča, da je na potu proti Cadiksu, kjer se namerava zjediniti z ondrotnimi ladjami in potem skupno odriniti proti zahodu. Kam, seveda še ni znano.

V gotovih krogih se odobrava postopanje Španije, ki tako dolgo odlašala z energično akcijo. Pravijo namreč, da je sedaj, ko Španija v prvem trenutku ni mogla ali ni hotela pričeti odločilne akcije, mnogo bolje, da se počaka tako dolgo, dokler ni vse pripravljeno za večjo vojno operacijo. Z novimi, oziroma popravljenimi vojnimi ladjami pomnoženo kapverdsko brodogradje bode potem veliko lažje nastopilo povsodi, kjerkoli se bo pokazala prilika.

Dunaj, 6. maja. »Kölner Zeitung« poroča, da se kaže zaradi postopanja velevladstij v Španiji mej ljudmi velika nevolja proti

tujcem. Govorica, da je Manilla že v oblasti Amerikancev ter da je na Filipinih navstal splošen upor domačinov, je Špance silno razburila in dala novega netiva upornim elementom. Tudi včeraj so precej ljudij zaprli zaradi izgrede, tudi več karlističnih časnika je zaprtih.

London, 6. maja. Glede govorice o sklepanju miru se ne čuje nič zanesljivega. Predsednik Mac Kinley je dejal, da sedaj še ni čas misliti na sklepanje miru. Kadar pa ta čas pride, je gotovo, da bodo zvezne države zahtevale kot jeden pogojev miru, da Španija izroči svoje vojno brodogradje Amerikancem.

London, 6. maja. Kolikor je dosedaj znano, še vedno ni uradno potrjeno, da je Manila v rokah Amerikancev. Zvezne države si hočejo osvojiti Filipine. Predsednik Mac Kinley je ukazal, da nemudoma gredo večji oddelki vojakov na Filipine.

London, 6. maja. »Times« objavlja brzojavko, v kateri se trdi, da nameravajo Amerikanci prisvojiti si otok Portoriko ter ga obdržati zase kot postajališče za trgovske ladije.

Madrid, 6. maja. Vojni minister Correa je predložil senatu načrt zakona, v katerem zahteva, da se pozovejo pod orožje s kanarskih otokov rezervniki drugega letnika.

Newyork, 6. maja. Admiral Dewey naznanja, da je bilo v bitki pri Manili ubitih 50 in ranjenih 100 vojakov. Dve ladiji ste poškodovani. Dewey zahteva ladijo za varnost ranjencev, dalje 3000 mož pehote in živeža za tri mesece.

New-York, 6. maja. »Herald« poroča iz Havane, da je general Blanco otvoril včeraj avtonomni parlament v prisotnosti konzulov in v Havani bivajočih častnikov angleških in francoskih ladij. Blanco je prebral poslanico kraljice-vladarice. Na vprašanje, ali navzoči člani hočejo priseči, da hočejo braniti pokroviteljstvo Španije in skazovati pokorščino kralju, so pritrdili vsi soglasno.

Umrili so:

V hiralnici:

3. maja. Ivan Brozovič, krojač, 40 let, jetika.

V bolnišnici:

1. maja. Marija Znidarsič, mlinarja žena, 30 let, jetika.

Tržne cene v Ljubljani

dne 4. maja.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica, m. st. . . .	14 —	Špeh povojen, kgr. .	— 72
Rež, "	9 50	Surovo maslo, " . .	— 84
Ječmen, "	8 —	Jajce, jedno	— 2
Oves, "	7 80	Mleko, liter	— 10
Ajda, "	10 —	Goveje meso, kgr. .	— 64
Proso, "	8 50	Telečje "	— 62
Koruza, "	7 50	Svinjsko "	— 68
Krompir, "	3 80	Koštrunovo " . . .	— 40
Leča, hktl.	12 —	Piščanec "	— 45
Grah, "	12 —	Golob "	— 18
Fizol, "	10 —	Seno, 100 kgr. . . .	1 78
Maslo, kgr.	— 94	Slama, 100 " . . .	1 60
Mast, "	— 70	Drva trda, 4 kub.m.	6 30
Špeh svež, "	— 66	" mehka, 4 " . . .	4 60

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306-2 m.

Ura	Čas opa- zovanja	Stanje barometra v mm.	Tempera- tura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padavina v 24. urah v mm.
5	9 zvečer	736.3	11.6	sl. sever	jasno	0.0
6	7 zjutraj	736.3	7.6	sr. svzh.	megla	
	2. popol.	733.7	14.0	sr. jvzh.	oblačno	
Srednja večerajšnja temperatura 13.0° za 0-3° nad normalom.						

Zahvala.

330 1—1

Za mnoge dokaze srčnega sočutja povodom boleznin in ob smrti našega iskreno ljubljenega nepozabnega sina, gospoda

Albina Auer-ja

za krasne vence in za spremstvo prerano umrlega k zadnjemu počitku izrekamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem najiskrenejšo zahvalo.

V Ljubljani, dne 5. maja 1898.

Avust in Katarina Auer.

J. LOZAR

Ljubljana, Mestni trg št. 7
priporoča svojo zalogo

kolesarskih jopičev (sweaters), srajc, belih in raznobojnih, čepic, pasov, nogavic, dokolenic, zavratnic, ovratnikov, zapestnic; dalje telovadskih hlač, jopic, čevljev in drugih potrebščin.

Cene zmerne!

Vnanja naročila izvršujejo se s povratno pošto. 331 3-1

Vsega ozira vreden

ter domač izdelek je iz kranjskih planinskih rastlin
napravljeni likér 272 6

„Triglav“

J. Klauer-ja v Ljubljani.

Po svoji čistosti in veliki zdravilni moči za želodec je ta žganjina vsega priporočanja vredna. Kot krepčalno pijačo naj bi imeli ta likér v vsakem gospodinjstvu.

Na prodaj je v lekarnah gg. M. Loustek in Ubald pl. Trnkóczy, kakor tudi večinoma pri vseh prodajalcih delikates in v specerijah. 25-25 99

Za spomlad in stavbeno dobo!

Vse kar treba pri kmetijstvu, popravljanju in zidanju hiš.

Orala, brane, lopate, motike, krampe, vile, vsakovrstne žage in pile, lonci (železolitni in ploščevinasti), nagrobni križi, različna mizarska, tesarska, kovaška, ključarska in usnjarska orodja.

Štedilniki, peči, kovano in valano železo, vsakovrstno kuhinjsko orodje, kovanja za okna, vrata in cele hiše. Železniške šine za oboke, cement, štorje za stropne.

Zaradi opustitve trgovine

oblastno dovoljena

popolna razprodaja

vsakovrstne železnine po tovarniških cenah.

Najlepša prilika g. trgovcem in sl. konsumnim društvom si vsakovrstno železino najceneje naročiti. 293 16

And. Druškovič

Mestni trg št. 9/10.

Dratence in drat, vsakovrstne tehtnice, ploščevina vsakovrstna, kakor: mesingasta, pokfana, bakrena, cinkasta in pocinkana, bela in črna. Trombe za vodo in gaonico. Svetilke in kovanja za kočije. Vsakovrstne ključalnice, mesingaste kljčke, pante in zapah. Ledene omare in pipe za pivo. Kroglice in keglje za kegljanje itd. itd. itd.

Koverta s firmo

priporoča

Katol. Tiskarna v Ljubljani.

Ljudska posojilnica,

v Ljubljani, Gradišče št. 1.

Obresti za hranilne vloge 4 1/2 % brez odbitka, rentni davek plača hranilnica iz svojega. 332 1-1

Stanje dne 30. aprila 1898.

Posojila gld. 743.923-21

Naloženo pri hranilnicah, bankah, poštini hranilnici in gotovine gld. 326.188-48

Prometa v 4 mesecih, od 1. januarja do 30. aprila 1898, gld. 2.552.544-37.

Udov 548 z vplačanimi de-

leži gld. 2.996-

Hranilnih vlog 1.048.998-57

Trgovina z galanterijo in igračami

Ivan Kordika

v Ljubljani,

Prešernove (Slonove) ulice št. 10-14,

priporoča po zelo nizkih cenah:

Kuhinjsko posodo, emailirano, prve vrste, patent-lonce z bakrenim obitkom; namizne svečnike iz pakfona, medi in alpake; nože in vilice (besteke) za salato, desert itd. Vsakovrstne reči iz alpaka in alpaka-srebra iz najbolje c. in kr. privileg. tovarne W. Bachmann & Comp. na Dunaju.

Zunanja naročila izvršujejo se točno in po nizkih cenah. 313 6

Uradne in trgovske KOVERTE s firmo priporoča KAT. TISKARNA v Ljubljani.

Prepričajte se, da so moja

kolesa in njih posamezni deli najboljša in tudi najcenejša. 273 10-4

Glavni katalog brezplačno in franko.

M. V. RUNDBAKIN na Dunaji, II., Gr. Pfarrgasse 25.

Avstrijska največja trgovina s kolesi.

Severonemški Lloyd v Bremi.

158 30-20

Od vis. c. kr. ministerstva vsled ukaza dne 7. maja 1894, št. 5373 dovoljen.

Brodarstvo poštinih brzoparnikov do Novi-Jorka:

Brema - Sev. Amerika. Do Novi-Jorka.

Iz Brema vsak torek in soboto zvečer.

Iz Southamptona dotaknivi se

Cherbourga vsako sredo in nedeljo

Iz Genove dotaknivi se Neapola

via Gibraltar dva ali trikrat

na mesec.

Brema - Južna Amerika. Do Montevideo.

Do Baltimore.

Brema - Vzhodna Azija. Do Kitajskega.

Do Buenos-Ayres.

Brema - Avstralija. Do Adelaide, Melbourne, Sydney.

Do Japonskega.

voznja po morji čez ocean do Novi-Jorka traja 6 do 7 dni.

Najlepša in najcenejša prilžnost za potovanje.

Glavni zastopnik v Ljubljani:

Edvard Tavcar.

Dunajska borza.

Dne 6. maja.

Skupni državni dolg v notah	102 gld. 10 kr.
Skupni državni dolg v srebru	101 " 90 "
Avstrijska zlata renta 4%	121 " 10 "
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	101 " 90 "
Ogerska zlata renta 4%	120 " 85 "
Ogerska krona renta 4%, 200 kron	99 " 80 "
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	914 " 80 "
Kreditne delnice, 160 gld.	358 " 75 "
London vista	120 " 80 "
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58 " 80 "
20 mark	11 " 77 "
20 frankov (napoleonor)	9 " 55 "
Italijanski bankovci	44 " 50 "
C. kr. cekini	5 " 66 "

Dne 5. maja.

4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	163 gld. 50 kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	160 " — "
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	197 " — "
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99 " 45 "
Tisine srečke 4%, 100 gld.	139 " 25 "
Dunavske vravnjavne srečke 5%	129 " 50 "
Dunavsko vravnjavno posojilo l. 1878	109 " — "
Posojilo goriškega mesta	112 " 50 "
4% kranjsko deželno posojilo	99 " — "
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	98 " 70 "
Priporitne obveznice državne železnice	219 " — "
južne železnice 3%	182 " 65 "
južne železnice 5%	126 " 40 "
dolenjskih železnice 4%	99 " 50 "

Kreditne srečke, 100 gld.	200 gld. — kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	170 " — "
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	20 " — "
Rudolfove srečke, 10 gld.	27 " — "
Salmove srečke, 40 gld.	83 " 50 "
St. Genois srečke, 40 gld.	79 " 50 "
Waldsteinove srečke, 20 gld.	59 " — "
Ljubljanske srečke	22 " 75 "
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	157 " 25 "
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gld. st. v.	3510 " — "
Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	428 " — "
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	71 " 15 "
Splošna avstrijska stavbinska družba	115 " — "
Montanska družba avstr. plan.	165 " 55 "
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	180 " — "
Papirnih rubljev 100	127 " 50 "

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanje za zgube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“

I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh potem ko kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za doseg kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnice.